

Kdyby nebylo možno je ihned vyplatiti, vyplatí je úvěrní ústav a na statku bude váznouti umořitelná renta.

Po dobu trvání spoluvlastnictví vzniká vzájemný nárok mezi přejímatelem a ostatními sourozenci (dědici): přejímatelův, aby spoludědici ustoupili takže on by se ujal sám celé usedlosti) a těchto proti němu navzájem na vybytí (vypořádání) peněžními podíly. Na straně přejímatele není to nějaký nový poměr čekatelský, nýbrž jen pokračování dřívějšího, ale rozdíl tu přece je a to důležitý — odpadá ona podmíněnost, která trvala za života zůstavitelova (že totiž nebude děditi jiná osoba). Přejímatelovo právo je nyní individuálně zjištěno a on zmocněn k výkonu, ovšem odsunutému na vhodnější dobu.

C. Vyskytla se theorie, že právní poměry na pozemcích nedílů podle příd. zák. (jen u těchto) jsou případy děleného vlastnictví a to mezi státem a přídělcem (tak Sedláček »Pozemková reforma« 259). Ale z toho, co jsme probrali, tomu nic nenasvědčuje. Pozemkový úřad nezastává zájem státu, nýbrž zájem veřejný vůbec a rolnictva zvláště. Také Krčmář (Držení a vlast. 37) to odmítá a přisuzuje státu jen právo retraktní. K tomu můžeme přiřadit ustanovení § 40 in fine zák. příd., ze kterého se dá dovoditi, že stát nemůže podržet vykoupěnou půdu pro sebe, nýbrž že ji zase musí přidělit do nedílů.

Čís. 4.

Společenství statků.

Ze společenství statků mezi manželi náleží sem společenství na případ smrti při nemovitostech podle § 1236 o. z. o. Jestliže se umluvené společenství mezi manželi vztahuje na statek nemovitý a jestliže právo manžela nabytí vlastnictví kvoty tohoto statku po smrti zřizujícího manžela je zapsáno do pozemkových knih, nemůže manžel vlastník (který to právo zřizuje) nakládati kvotou této nemovitosti (obyčejně polovinou). Je tedy omezen v nakládání a to věcným právem, které lze označiti jako budoucí právo vlastnické obdařeného manžela. (Tak Krčmář, Rodinné 44.) Toto právo je v přítomnosti právem čekatelským, t. j. obdařený manžel má věcné právo na nabytí vlastnictví po smrti druhého manžela (výminka odkládací) a ochranu tohoto práva. Jinakých prav, zejména užiteků, nemá.

Toto jeho právo nedává mu snad dědický nárok k věci; zákon praví, že po smrti manžela zřizovatele »náleží na živu pozůstalé straně ihned volné vlastnictví jejího podílu« (překlad Roučkův).

Čís. 5.

Dělené vlastnictví.

Co do povahy děl. vlastnictví byl vysloven trojí názor:

1. Obč. zákon mluví o dvou vlastnicích neúplných (§ 357). 2. Theorie někdy tvrdí, že pravým, jediným vlastníkem je t. zv. vrchní vlastník nebo 3. naopak, že pravým vlastníkem je užitekový vlastník. Nauka právní totiž, vycházejíc z moderního pojmání vlastnictví, připouští vlastnictví jen pro jednu stranu, druhé pak přisuzuje jiné právo věcné nebo aspoň vlastnictví v časovém sledu. Mínění, že vrch. vlastnictví je právě, je staršího původu (Randa, Krainz) a jak praví Ehrenzweig, je

správné hledě ke vzniku děl. vlastnictví. Opačně mínění pokládá za vlastníka t. zv. užitekového vlastníka a některá práva vlast. vrchního se považují za obyčejná reálná břemena (Ehrenzweig § 194). [Arci záruční listy podle § 1145 nejsou reál. břemena, aniž právo na $\frac{1}{4}$ resp. na Slovensku $\frac{1}{6}$ pokladu, ani právo výkupu, když je výslovně vyhraženo § 1141.] Mohlo by se zase říci, že toto mínění je správné hledě k výsledku vývoje (konsolidace vlastnictví, vyvazení).

Není zcela lhostejno ani pro praxi, komu přisoudíme vlastnictví a komu je upřeme. Poměr vlastníka k věci je totiž zcela jiný, než kohokoliv jiného. O každém, kdo má právo k věci vyjma vlastníka, řekneme, že má jeho právo ten a ten rozsah; rozsah jeho práva je vždy více méně omezený a celkem určitě vymezený. Vlastnictví však je pojmově neomezené, naopak, ono má tendenci rozšířit se. Proto, poskytl-li zákon někomu toto »rozpínavé« právo, nemůžeme mu přisuzovat právo s rozsahem ztrnulým. Při děleném vlastnictví pak oba vlastníci mají toto právo vůči každému — jen navzájem nesmí zasahovati jeden do oprávnění druhého. Jen po této stránce jsou neúplnými vlastníky.²⁾ Právě důsledkem rozpínavosti (»tendence k universálnosti«, Krčmář) je, že podle § 399 nalezený poklad (t. j. konkrétní případ nového, dosud nevykonávaného práva) připadne oběma rovným dílem. Vždyť ani poživatel nemá takového práva, § 511. Také ustanovení § 363 je logickým důsledkem této úvahy; kdybychom stáli na jediném vlastnictví jedné strany, musili bychom považovat tento paragraf za absurdní. Tento názor potvrzuje také Ehrenzweig slovy: »... děl. vl. se stanoviska dějinného je přechodným stavem. V době jeho plného rozkvětu mohou si vrchní i užitekový vlastník činiti stejným právem nebo neprávem nárok na jméno vlastníka a byla by to čirá libovůle, kdybychom se chtěli rozhodnouti ve prospěch jednoho či druhého, opíraje se o pojem vlastnictví té době cizí.«

(Pokračování.)

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Sepsaly-li strany smluvní při uzavření směnné smlouvy jen prozatímní listinu, již si však definitivně směňují jim knihovně připsané nemovitosti mezi sebou, ujednavše v ní, že touto dohodou stávají se již majiteli směnných realit, může kterákoli ze smluvních stran žádati již na základě této prozatímní smlouvy za záznam práva vlastnického pro sebe na nemovitosti druhého smluvníka, aniž třeba, aby sama své protiplnění vykazovala.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 19. dubna 1928 RI 270/28.)

A majitel domu učinil s B, rovněž majitelem nemovitosti dosud nezastavené, směnnou smlouvu, již si zmíněné své nemovitosti vzájemně směnili. O tom sepsána byla listina oběma stranami podepsaná s dodatkem, že touto dohodou stávají se smluvníci majiteli vyměněných nemovitostí, smlouvu pak že sepíše a zaknihuje Dr. K.

A když se odkládalo s vyhotovením řádné smlouvy se strany Ba, podal knihovní žádost, aby se na nemovitost Bovu ve vložce o ní zřízené podle »sjednané první dohody« povolil záznam práva vlastnického pro A a bylo mu zároveň uloženo ku spravení tohoto zápisu předložiti do jednoho měsíce směnnou smlouvu v citované »sjednané dohodě« uvedenu.

²⁾ Důkaz, že oba mají právo k podstatě: § 1143 in medio a § 1129.

První soud záznam práva vlastnického povolil.

Ke stížnosti Bové změnil soud rekursní usnesení to a žádost Aovu za povolení záznamu práva vlastnického proň a udělení mu lhůty ku spravení záznamu toho zamítl, jeikož listina, na základě které se o záznam práva vlastnického žádá, vyhražuje výslovně sepsání jiné teprve listiny, po jejímž sepsání má dojít ke zaknihování a mimo to jest tu vyhrazené protiplnění převodu vlastnictví domu Aova na B.

Nejvyšší soud ke stížnosti Aově obnovil usnesení prvního soudu. Odůvodnění:

Rekursní soud opírá své zamítací usnesení o ustanovení listiny («sjednané smlouvy») ze dne 24. června 1927, že »smlouvu tržovou sepiše a zaknihuje Dr. K.«, avšak vykládá ustanovení to mylně. Je pravda, že podle vůle stran v něm vyjádřené se dá usuzovati, že měla nejprve býti sepsána tržová resp. směnná smlouva a pak teprve že mělo následovati zaknihování. Ustanovení to platí však zřejmě pro řádné pravidelné zaknihování knihovním vkladem vlastnického práva a zmiňuje se o pořadí — napřed sepsání smlouvy a pak zaknihování — při jeho provedení, o kterémžto pořadí při pravidelném průběhu věci přece nemůže býti sebe menší pochyby, jen zcela mimochodem určuje, což hlavním a jediným účelem onoho ustanovení, osobnost, která nezbytným knihovním provedením věci má býti pověřena. Není proto ono ustanovení nikterak překážkou, by nebyl již před tím proveden místo zamyšleného vkladu toliko knihovní záznam vlastnického práva, když za či ona strana to pokládá za účelné a když se před sepsáním tržové smlouvy ovšem nedostává svolení ke vkladu, potřebného podle § 32 lit. b knih. z. Znění řečeného ustanovení ve spojení s předchozí větou, že »majiteli stávají se strany touto dohodou«, nedonucuje nijak k výkladu, že si strany vyhradily pro smlouvu užití určité formy a že tudíž podle domněnky § 884 obč. z. před splněním této formy nechtěly býti vázány. Naopak podle znění dohody nelze vyloučiti, že chtěly býti ihned vázány a že ono ustanovení mělo toliko dáti výraz další shodě, že totiž má Dr. K. provést, čeho je třeba, aby závazná již smlouva byla formálně sepsána a knihovně provedena. Názor rekursního soudu, že předložená listina již dle svého znění neobsahovala platného důvodu k zápisu respektive záznamu změny práva vlastnického, jest mylný. Právní důvod pro knihovní jednání podle § 26 odst. 2 knih. zák. jest v listině výslovně udán — totiž směna nemovitostí. Neprávem se rekursní soud dovolává § 97 knih. zák. Z listiny samé nejde, že by povolení knihovního jednání pro žadatelku mělo býti závislé na vzájemném závazku, pro něž bylo vyhrazeno současné knihovní jednání a závislost ta neplatí ani z povahy směnné smlouvy, jež sama o sobě bez právě řečené výhrady nevylučuje, aby každé ze smluvních stran byl povolen vklad, pokud se tkne záznamu práva, jehož směnou nabyta bez ohledu na právo ve směnné smlouvě nabyté druhou stranou. r.

Rejstříkový soud jest povinen dle čl. 26 odst. 2 obč. zák. na oznámení mu učiněné zakročiti proti neoprávněnému užívání znění cizí protokolované firmy i tehdy, třeba ten, proti kterému oznámení se činí, není obchodníkem plného práva.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 3. května 1928 RI 327/28. Krajský soud v Litoměřicích Firm 680/28.)

Samomajitel protokolované firmy Louis G. & Co. v Teplících František X učinil oznámení rejstříkovému soudu, že Louis G. používá neoprávněně znění firmy stěžovatelovy s návrhem, aby proti němu rejstříkový soud zakročil dle čl. 26 obč. z.

První soud vyrozuměl žadatele, že návrh jeho k jednání soudnímu se nehodí a odstupuje se okresní správě politické v Teplících k příslušnému řízení.

Stížností majitele zmíněné firmy Louis G. & Co. v Teplících rekursní soud vyhověl, usnesení v odpor vzaté zrušil a soudu rejstříkovému nařídil, aby po provedení příslušného šetření o zmíněném oznámení stěžovatelově nově rozhodl. Důvody: Podle spisů krajského soudu v Litoměřicích A VIII-30 jest v obchodním rejstříku téhož soudu zapsána firma »Louis G. & Co. a jako její majitel František X (stěžovatel). Tento František X jakožto majitel firmy té uplatňuje ve svém oznámení, že Louis G. v Teplících používá firmy »Louis G. & Co.« a vzbuzuje tím zdání, jakoby jeho firma měla sídlo v Teplících, kdežto majitelem firmy Louis G. & Co. v Teplících

jest dle obchodního rejstříku oznamovatel a domáhá se proto zákazu používání znění jeho firmy Louisem Gem. Domáhá se tedy stěžovatel očividně zakročení dle čl. 26 obč. z. odst. 2. Ustanovení citovaného čl. 26 odst. 2 obč. z. odpovídá též ustanovení § 13 uvoz. zák. k obč. zák. o povinnosti tam uvede-ných úřadů a zejména též živnostenských úřadů k učinění oznámení u obchodního soudu při používání nepřislušné firmy podle čl. 26 obč. zák.

Náhledem soudu prvního stolic, že prý jest rozhodno, zda ten, proti komu se činí oznámení dle čl. 26 obč. zák., jest obchodníkem plného práva čili nic a že jen v prvním případě lze použiti předpisů obchodního zákona, není odůvodněný, vždyť v čl. 26 odst. 2 obč. zák. zákon výslovně bez omezení na obchodníky plného práva nařizuje zakročení z úřední povinnosti proti těm, kteří používají jim nepřislušící firmy.

Jest tedy v nynějším případě soud obchodní povolán o oznámení Františka X jednati a o něm rozhodnouti.

Proto bylo rekursu vyhověno, napadené usnesení zrušeno a zařizeno, jak svrchu jest uvedeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Louise Ga, potvrdiv v odpor vzaté rozhodnutí rekursního soudu s poukazem jen na správné důvody napadeného usnesení, které nebyly vývody dovolací stížnosti vyvráceny. (Srov. Staub Pisko — při čl. 10 § 7 a Adler Klemens č. 1138.) —r.

Emerich Fiala: Než přijde večer. Básně 1928.

Radostný vskutku zjev můžeme zaznamenati též v našem oborovém časopise: v prachu silnice, kde každý ve znoji, ať zde v Praze či jinde, pracujeme ve svém povolání, pojednou vytyčí se v našem stavu skutečný umělecký zjev.

Říkám to po dobrém rozmyslu: jsem dosti vzdělán literárně a věnoval jsem, a nyní věnuji studiu krásného písemnictví snad (s osobního hlediska) více doby, než zaslouží. Ale tato sbírka zaslouží, aby byla čtena a pročitána: tento rozkochaný lyrik se zasněnou tváří dovedl propůjčiti vzácným citům své erotiky (Píseň svatební), neb svým náladám (Hudba jeseně) tolik ztajeného kouzla, tolik intimity a odítí je tak krásnou věcí hudbou veršovou, že mimoděk pocítíme lítost, proč právě tento vyloženě básnický talent jen tak skrovnou, byť jistě milou žeň skýtá naší literatuře.

Formově hlásí se Fiala ke starším a dlužno říci otevřeně, že zvládnul v jednotlivých číslech verš virtuózně — jsou to čísla skutečného básnického posvěcení. Dr. R. K.

Z E D N E

Schůze Ústředního výboru našeho spolku konala se 12. května t. r. Schůzi řídil místopředseda Dr. Culík za resignovaného předsedu Dra Svobodu, jehož resignace s velikým politováním vzata na vědomí a usneseno vřele poděkovati za jeho dosavadní činnost. Velice obšírnou jednatelskou zprávu o veškerých akcích Spolku za poslední 2 roky podal jednatel Dr. Král, zprávu pokladniční přednesl notář Schäfer. Stav jmění Spolku činí na cenných papírech 40.100 Kč nom. a na vkladech 73.904 Kč 03 h. Usneseno věnovati stavebnímu fondu, založenému Drem Culíkem, značnější obnos na pořízení zvláštního stavovského domu. Za tím účelem zvoleno zvláštní komité, které vypracuje pro valnou hromadu návrh, jak by akce tato nejrychleji dala se uskutečniti. Do tohoto komitétu zvoleno 5 členů a usneseno doplniti jej zástupci Moravy a Slovenska. Dále usneseno svolati na podzim řádnou valnou hromadu Spolku do Bratislavy, kterážto valná hromada byla by manifestační na oslavu 10tiletého jubilea naší samostatnosti a trvání našeho Spolku. Do Ústředního výboru kooptován za země. Dra Lisku za souhlasu moravských kolegů býv. min. Dr. Josef Kallay, veřejný notář v Bratislavě. Volné návrhy byly učiněny ve věci omezeného přístupu k pozemkovým knihám, požadavku berních správ o předkládání statistických výkazů, upozornění bank na výhodu § 3 n. ř. a ohledně obsazení notářského místa v Moravské Ostravě.

Valná hromada odboru »Praha« Spolku notářů čsl. konala se dne 26. května 1928 ve spolkové místnosti hotelu »u Bumbříčka« v Praze, Národní třída č. 9. Valnou schůzi zahájil za omluvivšího se předsedu pana notáře Dra Černého, místopředseda notář Křen. Zprávu výroční přednesl jednatel notář Ludwig a ukončil ji apelem na přítomné, aby buď sami neb